

آموزش به زبان ساده

مؤلف:

میشم عباسی

پاییز ۱۳۹۶

سرشناسه: عرب‌سرخی، میثم، ۱۳۷۰
 عنوان و نام پدیدآور: آموزش به زبان ساده / میثم عرب‌سرخی.
 مشخصات نشر: تهران، آفاق روشن بیداری، ۱۳۹۶.
 مشخصات ظاهری: ۱۰۶ ص، جدول.
 شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۵۰۲-۵۲-۴
 وضعیت فهرست نویسی: فیبا قیمت: ۱۰۰۰۰ تومان
 موضوع: تدریس - روش‌شناسی
 Methodology - Teaching: موضوع
 یادداشت: کتابنامه. ص ۱۰۵
 شناسه افزوده: موسسه پژوهشی عماد
 ۵. ب. م. کنگره: ۱۳۹۶ / ۸۱۴۳۴ع / ۳ / ۱۰۲۵LB
 رده ندی ب. م. ۳۷۱ / ۱۰۲
 شماره ب. م. ملی: ۴۹۶۵۲۶۹

آموزش به زبان ساده ▪ مولف: میثم عرب‌سرخی
 ▪ ناشر: آفاق روشن بیداری - تهران ۱۳۹۶ ▪ شماره نشر: ۳۸
 طراحی جلد: مرتضی سلمانی ▪ چاپ اول: ۱۳۹۶ ▪ شمارگان: ۵۵۰ نسخه
 شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۵۰۲-۵۲-۴ ▪ قیمت: ۱۰۰۰۰ تومان
 خیابان سبلان شمالی، خیابان شهید آزادی، کوچه خالقی، بن‌بست شیخ
 حسینی، پلاک ۱۰ - تلفن: ۸۸۱۱۰۵۱ - ۰۹۳۳۷۷۵۰۱۹۳

همه حقوق محفوظ و متعلق به ناشر است

فهرست

۱۱	 مقدمه
فصل اول: کلیات تدریس و یادگیری	
۱۵	 تکنولوژی آموزشی
۱۸	 سیستم آموزشی
۱۹	 آموزش
۲۰	 آموزش از منظر قیآن
۲۳	 تدریس
۲۴	 تفاوت آموزش و تدریس
۲۴	 یادگیری
۲۵	 تفاوت آموزش و یادگیری
۲۵	 نظریه‌های یادگیری
۲۶	 ۱- نظریه‌های رفتاری
۲۹	 ۲- نظریه‌های شناختی
۳۳	 نظرات در ماهیت یادگیری
۳۳	 ۱- کسب اطلاعات و مهارت‌ها
۳۳	 ۲- تغییر در رفتار از راه تجربه
۳۴	 اصول یادگیری
۳۴	 ۱- آمادگی
۳۴	 ۲- واکنش فعال

- ۳- کنترل پس خوراند ۳۴
- ارتباط عناصر یادگیری ۳۵
- پرسش‌های فصل اول ۳۸

فصل دوم: ویژگی‌ها و وظایف معلم

- ویژگی‌های معلم ۴۱
- ۱- سیاسی ۴۲
- ۲- علم ۴۳
- ۳- خلاق ۴۴
- ۴- بیانی ۴۶
- ۵- ظاهری ۴۶
- ۶- عامل به گفته‌ها ۴۷
- وظایف معلم ۴۸
- ۱- کلاس‌داری ۴۸
- ۲- تدریس ۴۹
- ۳- کلاس درس ۴۹
- ۴- نسبت به فراگیران ۵۰
- ۵- نسبت به خود ۵۰
- ۶- نسبت به تشکیلات ۵۱
- پرسش‌های فصل دوم ۵۲

فصل سوم: مهارت‌های پیش از تدریس

تهیه طرح درس	۵۵
فراگیر	۵۵
راه‌های جمع آوری اطلاعات از فراگیران	۵۶
تعیین هدف و تحلیل آموزشی آن به اهداف آموزشی	۵۶
نقشه‌ای یادگیری	۵۷
۱- حیطه شناخت	۵۷
۲- حیطه حسی	۵۸
۳- حیطه عاطفی	۵۹
تعیین شرایط آموزشی	۶۰
تعیین منابع آموزشی	۶۱
انواع منابع آموزشی	۶۱
تعریف مختصر برخی وسایل آموزشی	۶۲
۱- تصویر	۶۲
۲- پروژکتور	۶۲
۳- کتاب	۶۲
۴- مجله	۶۲
۵- چارت	۶۲
۶- نمودار	۶۳
۷- پوستر	۶۳
۸- تابلو	۶۳

۶۳ ۹- اسلاید

۶۳ ۱۰- طلق

۶۴ ۱۱- نوار کاست

۶۴ ۱۲- فیلم

۶۵ مخروط تجارب

۷۰ پرسش‌های فصل سوم

فصل چهارم: مهارت‌های حین تدریس

۷۳ روش‌های تدریس

۷۳ ۱- روش نظری تکرار

۷۴ ۲- روش سخنرانی

۷۵ ۳- روش پرسش و پاسخ

۷۵ مشخصات یک پرسش خوب

۷۵ محاسن این روش

۷۶ معایب این روش

۷۶ ۴- روش نمایش علمی

۷۶ ۵- روش ایفای نقش

۷۷ ۶- روش مشاهده میدانی (گردش علمی)

۷۷ انواع فعالیت‌ها در گردش علمی

۷۷ ۷- روش آموزش علمی

۷۸ محاسن این روش

۷۸ معایب این روش

۷۹	۸- روش آموزش انفرادی (یادگیری تا حد تسلط)
۷۹	تعریف الگو
۸۰	۱- الگوی از پیش سازماندهنده
۸۱	۲- الگوی حل مسأله
۸۲	۳- الگوی پنج سین
۸۳	۴- الگوی آموزش قرآن
۸۴	پرسش‌های فصل چهارم
	فصل پنجم: مهارت‌های پس از تدریس
۸۷	مفاهیم کلی ارزشیابی
۸۸	ارزیابی؛ سنت ثابت بهر
۸۹	۱- خداوند سبحان
۸۹	۲- پیامبران و امامان علیهم السلام
۹۰	۳- فرشتگان
۹۰	۴- اعضای بدن انسان
۹۰	۵- زمان
۹۱	۶- زمین
۹۱	۱- امتحان
۹۲	۲- اندازه‌گیری
۹۲	۳- ارزشیابی
۹۳	هدف ارزشیابی
۹۴	اهمیت و ضرورت ارزشیابی

انواع ارزشیابی	۹۵
۱- ارزشیابی تشخیصی	۹۵
۲- ارزشیابی تکوینی	۹۶
۳- ارزشیابی پایانی	۹۶
روش‌های ارزشیابی	۹۷
۱- ارزشیابی از طریق مشاهده	۹۷
۲- ارزشیابی از طریق انجام کار	۹۷
۳- ارزشیابی از طریق آزمون شفاهی	۹۷
۴- ارزشیابی از طریق آزمون کتبی	۹۸
انواع آزمون‌ها	۹۸
۱- آزمون‌های عینی	۹۸
محاسن این آزمون	۹۹
۲- آزمون تشریحی	۹۹
محاسن این آزمون	۹۹
نحوه تهیه آزمون	۱۰۰
۱ - تعداد سوالات هر مبحث (کمیت)	۱۰۰
۲ - سطح سوالات هر مبحث (کیفیت)	۱۰۰
ضریب تشخیص سوال	۱۰۱
پرسش‌های فصل پنجم	۱۰۳
کتابنامه	۱۰۵

مقدمه

هرجا سخن از انتقال اطلاعات علمی، دانش و معلومات از نسلی به نسل دیگر به میان می‌آید، بی‌درنگ بحث روش‌ها و فنون آموزشی نیز به دنبال آن خواهد آمد. از زمان پیدایش اولین دانش و معلومات، بشر سعی نمود در اسرع وقت به طرق مختلف آن را به دیگران تعمیم دهد. در دنیای پیچیده کنونی و وجود انبوه اطلاعات علمی، این وظیفه مهم بر عهده من و شما به عنوان مربی و مدرّس محول گردیده است.

اجرای تدریس موثر در کلاس نیاز به تعهد و تخصص همه جانبه دارد، گرچه اکثر تجربیات هر مدرّس در گذشته ناخودآگاه و اتفاقی بودند، ولی امروزه تمام وقایعی که در کلاس درس اتفاق می‌افتد، بدون شک از تأثیر متقابل متغیرها و تابع مقررات خاصی هستند. بنابراین، چنانچه مربیان بخواهند در دوره آموزشی از یک فضای آموزشی موفق برخوردار باشند، باید «طراحی»، «اجرا» و «ارزشیابی» از فعالیت‌های کلاسی را محور اصلی آموزش قرار دهند. این اجزا یعنی «طراحی»، «اجرا» و «ارزشیابی» بیانگر یک رابطه دائمی برای مربی ماهی است که در جهت بهبود کیفیت آموزشی خود، قدم بر می‌دارد تا یادگیری را برای تعداد بیشتری از فراگیران تسهیل کند.

هدف این کتاب فراهم آوردن ابزاری است که مربیان بتوانند عالانه مراحل «طراحی»، «اجرا» و «ارزشیابی» را رعایت کنند. برای انجام این مرم، مربی به طور مداوم اهداف مورد نظر، منابع مورد نیاز و این که آیا این اهداف تحقق یافته‌اند یا خیر را مورد بررسی قرار می‌دهد.

هرچند که این نوشته مفصل نیست، اما امیدوارم توانسته باشم اساس یک تدریس موثر و همچنین زمینه لازم برای مطالعه عمیق در امور فوق را با استفاده از تجربیات خود و سایر همکاران فراهم آورم.

کتاب دانش و مهارت‌های تدریس، چکیده‌ای است از مطالب و مفاهیمی که در تدریس و نحوه کلاس‌داری به کار گرفته می‌شوند. طرح تفصیلی هر یک از مفاهیم و نحوه شخص مدرّس است. توفیق تمام اساتید و مربیان را از خداوند متعال خواستارم.

میثم عرب‌سرخی

پاییز ۱۳۹۶